

que suam illam opinionem de antecedente reprobatione negativa libere defendunt; neque fas est eam cum sententiis haereticorum confundere. Hoc tamen non impedit, quomodo, qui eam falsam existimant, eadem libertate suas rationes proponant et ex omnibus, quibus possunt principiis theologicis, sententiam contraria asserant ac vindicent; ut nos inferius praestare studebimus.

2º Haereticorum doctrina tum ex iis capitibus, quae obiter indicavimus, manifestae impietatis convincitur, tum explicite confutata est: et « quid catholicus habeat intellectus de his, quos ad interitum praedestinatos credimus » (s. Fulg. I. I. c. 28. ad Monim.), luculenter declaratum in iis documentis ecclesiasticis, quibus vel Augustini doctrina adversus obrectationes et difficultates circa hanc rem obortas defensa, vel saeculo V. ac IX. haeresis praedestinatiana impugnata est ac condemnata.

Concili Arausicanii II. canon 25. ita habet. « Hoc etiam secundum fidem catholicam credimus, quod accepta per baptismum gratia omnes baptizati (ergo etiam qui in Dei praescientia sunt reprobati) Christo auxiliante, quae ad salutem animae pertinent, possint et debeant, si fideliter laborare voluerint, adimplere. Aliquos vero ad malum divina potestate praedestinatos esse non solum non credimus; sed etiam, si sunt qui tantum malum credere velint, cum omni detestatione iis anathema dicimus. » Consentient Conc. Carisiacum cap. I. III; Valentini III. can. III; Tridentinum sess. VI. can. XVII.

Ex Patribus prae ceteris legendi sunt s. Prosper in responsionibus ad capita Gallorum et ad obiectiones Vincentianas, et s. Fulgentius toto libro I. ad Monimum praesertim a cap. 19. sqq. « Vires obedientiae, inquit Prosper (ad cap. 12. Gall.), non ideo Deus cuiquam subtraxit, quia eum non praedestinavit; sed ideo eum non praedestinavit, quia recessum ab ipsa obedientia esse praevidiit. » Clarissima est Prosperi sententia ad obiectiōem XII. Vincentianam. « Voluntate exierunt, voluntate ceciderunt, et quia praesciti sunt casuri, non sunt praedestinati; essent autem praedestinati, si essent reversuri et in sanctitate mansuri; ac per

hoc praedestinatio Dei multis est causa standi, nemini est causa labendi. » In eandem sententiam toto fere libro citato disputat Fulgentius. « Pravus numquam aliquis fuit, nisi in quantum a Deo discessit; nec discessum Deus praedestinavit, quamvis discessum cognitio divina praesciverit... In sanctis igitur perfecturus est Dominus, quod, ut essent boni, gratis dedit; quod autem daturum se esse praescivit, in aeterna bonitatis dispositione praedestinavit... Porro autem in iniquis puniturus est, quod, ut essent mali, non dedit; nec ad iniquitatem eos aliquam praedestinavit... Et quia malae voluntatis perseverans iniquitas inulta remanere non debuit, tales ad interitum praedestinavit, quia talibus iustae punitionis supplicium praeparavit... Ecce ad quod Dominus iniquos et impios praedestinavit.... Ad interitum, quem ira iusti iudicis peccantibus reddidit, non ad interitum (h. e. ad peccatum), quo in se iram Dei peccantium iniquitas provocavit » Fulgent. I. c. cap. 25. 26. Ad Augustinum quod adtinet, ipsem Fulgentius c. 28. 29. demonstrat, hanc eandem eius fuisse doctrinam de adulterorum reprobatione propter « perseverantem iniquitatem malae voluntatis. » Citat ex Augustini libro II. c. 17. De pecc. merit. et remiss. hunc locum: « Ut innotescat quod latebat, et suave fiat quod non delectabat, gratiae Dei est, quae hominum adiuvat voluntates; qua ut non adiuventur, in ipsis itidem causa est non in Deo, sive damnandi praedestinati sint propter iniquitatem superbiae, sive contra superbiam iudicandi et erudiendi, si filii sint misericordiae..... Nullius proinde culpae humanae in Deum referas causam, vitiorum namque omnium humanorum causa superbia est. » In his verbis Augustini monet Fulgentius diligenter advertenda esse sequentia. « Primum ut non homines adiuventur a Deo, in ipsis causa esse dicitur non in Deo; deinde quia propter iniquitatem superbiae praedestinati dicuntur damnandi, quod pertinet ad iudicium, non depravandi, quod pertinet ad peccatum; tertio etiam considera, quia nullius culpae humanae in Deum referendam admonet causam, quia si aliqua peccatoris iniquitas a Deo praedestinata creditur, ipsius iniquitatis causa in praedestinatione divina ponetur,

quod quam sit impium quamque fidei christianaे contrarium, nullum puto fugere Christianum. ”

Ex doctrina itaque ss. Patrum in ipso conflictu cum Pelagianis et Semipelagianis satis explicata, a) Deus neminem praedestinat ad malum, quo quis meretur interitum; adeoque illud nullo modo vult sed solum praescit. Neque vires Deus cuiquam subtrahit, ut cadat; sed imo ex sese omnes vult adiuvare, quod autem multi actu non adiuvantur, in ipsis causa est. Quod si secus se haberet, si Deus iniquitatem praedestinaret, ipse esset causa peccati; hoc autem sentire impium est et omnium Christianorum sensu contrarium fidei christianaē. b) Ad interitum nulla est praedestinatio antecedens, sed tantum consequens praevisionem “perverantis iniquitatis”; est enim haec praedestinatio (1) sive reprobatio actus iustitiae in aeternum punire volentis, quae nulla esse potest nisi consequenter ad peccatum (August. c. Iul. III. n. 35; De lib. arb. III. n. 51.); et in praesenti ordine reparato nulla est nisi consequenter ad peccatum perseverans et finale. Ceterum c) non praedestinari et reprobari Patribus aequipollentia sunt; unde etiam nullus est, cui negetur praedestinatio ad vitam aeternam nisi consequenter, quia praevidetur “casurus et non reversurus.” Hinc qui sua culpa sunt reprobi, si praevisi essent finaliter reversuri, ut possent et deberent reverti, non iam reprobi essent sed praedestinati.

Atqui tota haec christiana doctrina commentum haereticorum non solum supralapsariorum sed etiam infralapsariorum undequaque condemnat, praesertim si spectetur modus, quo illi praedestinationis et reprobationis executionem fieri confinxerunt.

Scholion. Ut argumentis respondeatur, quae ex Rom. IX. pro doctrina haereticorum configuntur, considerandus est proximus et remotus contextus orationis Paulinae. Ex ipso enim contextu ac scopo Apostoli conficitur, ibi non de pra-

(1) De usu vocabuli « praedestinatio » aliquando tam in bonam quam in malam partem, frequentius autem apud veteres et fere constanter apud recentiores in partem tantummodo bonam, vide Petavium de Deo l. IX. c. 1. n. 5. seqq.

destinatione ad gloriam per se spectatam, nec de reprobatione a gloria immediate sermonem esse; sed de gratuita vocatione ad fidem et de praedestinatione proinde ad gratiam. Quae ergo dicuntur de odio Esau, nec sensu litterali nec sensu typico de antecedente reprobatione a vita aeterna accipi possunt. Nec ita accipi possunt induratio ibi commemorata, vel quae inducuntur per comparationem cum luto in manu figuli; in his enim de gratia fidei sermo est, quam Paulus a Deo non ex debito sed ex misericordia conferri demonstrat. Reliqua vero de excitatione Pharaonis, de vasis irae, manifesto intelligenda sunt de voluntate consequente ad praevisionem peccati, qua voluntate Deus etiam malis bene utitur ad suos fines. Caput illud IX. Rom. alio loco explicabimus, interim ad demonstranda quae indicavimus, considerentur illationes Apostoli IX. 32. 33; X. 12. sq.; XI. 20. sq.; itidem conferatur IX. 22. cum II. 4. 5; 2. Pet. III. 15; Sap. XI. 24-XII. 18. et cum 2. Tim. II. 20. 21.

Praeter caput IX. Rom. Calviniani obiicere solebant testimonium 1. Pet. II. 8: « non credentibus autem..... lapis offensionis et petra scandali his, qui offendunt verbo nec credunt, in quo (in quod) et positi sunt » (1). Aiebant scilicet cum suo Theodoro Beza, reprobos a Deo ipso esse positos ad hoc, ut non credant. At vero Ven. Beda in h. l. (Opp. T. V. p. 971.) omnino contrarium sensum vidit in verbis Petri; eos ipsos nimirum, qui non credunt et sua culpa impingunt in verbum Evangelii ac corruunt, a Deo esse positos ut credant. « Stultitiam exaggerando subiecit, nec credunt, in quod et positi sunt; quia in hoc positi i. e. in hoc per naturam (supposita elevatione in ordine praesenti) facti sunt homines, ut credant Deo et eius voluntati obtemperent Salomone attestante, cum ait: Deum time et mandata eius serva; hoc est enim omnis homo. » Hanc interpretationem Cornelius a Lapide, Alliolius aliique ceteris praetulerunt; sed revera inspecto praesertim textu graeco non videtur sensus genuinus. In commentario sub nomine

(1) Καὶ λίθος προσκομμάτος καὶ πέτρα σκανδαλου, οἱ προσκοπτουσι τῷ λογῳ ἀπειθουστες, εἰς ὁ καὶ ἐτεθησαν.

Didymi (Bibl. Max. PP: T. IV. p. 323.) explicatur positio, qua se ipsos posuerunt ad non credendum. « Est positio voluntaria initium non credendi gerens... ad non credendum a semetipsis sunt positi. » In idem fere recidit interpretatio Oecumenii in h. l. (T. II. p. 496.), secundum quam Deus dicitur voluntate ad praevisionem peccatorum *consequente* permettere infidelitatem. « Ad quod et positi sunt, non dicitur quasi a Deo ad hoc essent destinati; nulla enim causa perditionis ministratur ab eo, qui omnes homines vult salvos fieri; sed qui seipso aptaverunt vasa irae (cf. Rom. IX. 22; 2. Tim. II. 20. 21.), eos secuta est et infidelitas; et in quem ordinem se ipsos praeparaverunt, in hunc sunt positi. Et si homo creatus est liber, nec est vis inferenda libero arbitrio, nemo merito conqueratur de eo, qui talem sortem homini adtribuat, quam suis operibus homo sibi ipse adscivit. » Advertatur autem, *offensionem in lapidem angularem* in Scripturis exhiberi ut poenam incredulitatis: « et erit... in lapidem offensionis... et conteretur » Is. VIII. 14. 15; « et qui ceciderit super lapidem istum, confringetur; super quem vero ceciderit, conteret eum » Matth. XXI. 44. Si ergo intelliguntur positi propter incredulitatem ad offensionem et confractionem in lapide, h. e. propter peccatum ad poenam, omnis disparat difficultas.

Pro solutione difficultatum, quae fiunt ex doctrina Augustini, ac si peccatum originale antecedenter ad quamvis aliam praevisionem esset causa reprobationis omnibus reprobis etiam adultis, tam iis quibus remittitur, quam aliis in quibus manet non remissum, lege adnotaciones I. B. Faure ad Enchirid. Aug. c. 53. et notam 3^{iam} ad c. 98. De sententia Augustini circa praedestinationem et reprobationem data opera dicemus suis locis.

THESS LV.

Nulla admittenda est antecedens negativa reprobatio a vita aeterna.

« Cum adserta voluntate Dei, ut omnes homines salvi fiant et nullus eorum pereat, neque satis conciliari posse videtur *reprobatio negativa* a gloria coelesti, quam plures theologi antecedenti Dei voluntati adscribendam esse censuerunt. »

Primum in hac thesi referemus diversas catholicorum theologorum sententias de *antecedente reprobatione negativa*, quam dicunt; tum vero ex doctrina Scripturarum de antecedente voluntate Dei, ut omnes homines salvi fiant, et ex Patrum explicationibus huiusmodi *reprobationem antecedentem* nullam admitti posse demonstrabimus. Quamvis in hac materia sicut in capitibus connexis de praedestinatione, de gratia et libero arbitrio omnes catholici agnoscant plura authentice definita ab Ecclesia, atque in his fide credendis sit unanimis omnium consensus; sunt tamen non pauca, quae Ecclesia, etiam ubi ad eius iudicium appellationum est, in alterutram partem definire noluit, et in his salva fide et charitate potest esse aliqua opinionum diversitas. Inter has autem opiniones profecto ea sequenda est, quae cum veritatibus revelatis vel principiis theologice certis cohaeret et ex iis vera demonstrari potest; seponendae autem sunt opinones, quae vel uni principio theologice certo contradicere clare ostendi possint.

Ad seriem totius tractationis quod spectat, obiectivus ordo rerum postulare quidem videretur, ut primum de praedestinatione et dein de reprobatione ageretur. At vero, ut superius monui, quia ex principiis de antecedente voluntate salvifica iam demonstratis clarissime nobis sequi videatur, quid de reprobatione sentiendum sit, et remoto falso conceptu reprobationis facilime demonstratur vera sententia de praedestinatione; propterea ordine inverso primum quaerimus in hac thesi de reprobatione, et demonstramus falsitatem opinionis, quae cum sententia de praedestinatione ad gloriam absolute antecedente praevisionem meritorum